

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 24. 4. 2024

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 0087/SO/2024

Programová služba: JOJ

Vysielateľ: MAC TV s.r.o.

Číslo autorizácie vysielania: AT/10

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 2 zloženom z predsedu senátu doc. Mgr. Pavla Izraela, PhD. a členiek senátu Mgr. Andrey Cox a Mgr. Kataríny Začkovej postupom podľa § 225 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. **začína správne konanie** voči vysielateľovi MAC TV s.r.o. vo veci možného porušenia **§ 25 písm. b)** zákona č. 264/2022 Z. z. v súvislosti s tým, že na programovej službe JOJ odvysielal dňa 31. 1. 2024 o cca 19:30 hod. program *Noviny TV JOJ*, v ktorom mohlo dôjsť k porušeniu povinnosti zabezpečiť objektivnosť a nestrannosť spravodajského programu.

Úloha:

Kancelária Rady v zmysle § 123 zákona č. 264/2022 Z. z. oznámi účastníkovi konania začiatok správneho konania a zabezpečí nevyhnutné podklady a dôkazy pre rozhodnutie vo veci.

T: 8. 5. 2024

Z: ReO

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o začatí správneho konania.

T: 6. 5. 2024

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 24. 4. 2024

Podnet na preverenie č. 0087/SO/2024 zaevidovaný dňa 1. 2. 2024
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: Noviny TV JOJ
Deň a čas vysielania: 31. 1. 2024, 19:30 hod.

Programová služba: JOJ
Vysielateľ: MAC TV s.r.o.
Číslo autorizácie: AT/10

Dátum: 17. 4. 2024

OBSAH PODNETU:

„Bola odvysielana neobjektívna reportáž, s názvom "rokuju aj o živote mastičkára" kde bolo viac krát spomínané, že keď prejde novela trestného zákona (so zmenou od Tibora Gašpara) môže dostať miesto pôvodných maximálne 10 až 16 rokov 25 rokov alebo doživotie. Moderátorka vôbec nespomenula zásadu trestného práva nullum crimen sine lege stricta podľa ktorej nemožno dať vyšší trest ako trest ktorý bol zákonný v čase spáchania trestného činu.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách:

§ 25 Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ podnetu na preverenie namietal voči spravodajskému príspevku s názvom *Rokujú aj o živote „mastičkára“* odvysielanému dňa 31. 1. 2024 o cca 19:40:51 hod. v programe *Noviny TV JOJ* na programovej službe JOJ. Predmetný príspevok bol podľa podávateľa neobjektívny, nakoľko moderátorka podľa neho vôbec nespomenula zásadu trestného práva nullum crimen sine lege stricta, podľa ktorej nemožno dať vyšší trest ako trest, ktorý bol zákonný v čase spáchania trestného činu.

Namietaný spravodajský príspevok sme posudzovali na základe ustanovenia **§ 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**, podľa ktorého *„vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“*

Medzi kritériá objektivity vo všeobecnosti zahŕňame: relevanciu, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupujú a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absenciu stránenia.

Podstatou namietaného príspevku bol pozmeňujúci návrh poslanca NR SR za Smer-SD, Tibora Gašpara týkajúci sa zvýšenej trestnej sadzby pre dílerov drog v súvislosti s novelizáciou trestného zákona. Podľa uvedeného pozmeňujúceho návrhu má byť dĺžka odňatia slobody za drogový trestný čin ohľadom dílerstva až 25 rokov. Na prípade mediálne známeho odsúdeného „mastičkára“, Josefa Šípoša príspevok ilustruje, resp. uvádza o aký drakonický trest by mohlo v jeho prípade ísť. Josef Šípoš vo väzbe strávil 999 dní. Prepustením na slobodu sa však jeho príbeh zďaleka nekončí. Polícia totiž uňho v roku 2020 našla marihuanu. Podľa súdu to bolo 11 kilogramov. Predaj mu napokon nedokázali. Josef Šípoš trvá na tom, že z nej vyrábala konopné masti a sám ju zvykol fajčiť.¹

Tento prípad pozná celé Slovensko a stal sa symbolom drakonických trestov, ktoré naše súdy dávajú za takzvané mäkké drogy. Novela trestného zákona mu mala výrazne pomôcť. Reálne mu však podľa slov moderátora hrozí ešte vyšší trest ako pôvodných 16 rokov. Za majetkovú kriminalitu pritom takýto

¹ In: <https://www.noviny.sk/krimi/845494-konopny-mastickar-jozef-sipos-je-na-slobode-stale-mu-vsak-hrozi-15-rokov-za-mrezami>

vysoký trest ani neexistuje. Josef Šípoš by mohol dostať 10 rokov namiesto pôvodných 16. Nádej však podľa redaktorky spľasla po navrhovaných zmenách od Tibora Gašpara zo Smeru. Advokát Igor Ribár uviedol, že ak to porovnáme s textom, ktorý vychádza z pozmeňujúceho návrhu T. Gašpara, tak tam sa skutočne trest môže vyšplhať až na 25 rokov.

Obžalovaný Josef Šípoš ml. sa vyjadril, že psychicky je na tom veľmi zle, pretože niečo si už odsedel a zanechalo to na ňom veľké stopy. Snaží sa zaradiť do života normálnym spôsobom a teraz sa obáva, že pôjde sedieť na doživotie.

Tibor Gašpar, poslanec NR SR za stranu Smer-SD, predkladateľ pozmeňujúceho návrhu k novele trestného zákona, uviedol, že tie zmeny, ktoré priniesli v súvislosti s drogovou trestnou činnosťou majú na zreteli najmä rozlíšenie konzumenta od dílera.

J. Šípoš ml. skonštatoval, že nič nepredával, ani nikoho nezabil a podotkol, že ani za najhoršiu ekonomickú trestnú činnosť nehrozí takýto trest.

Súd ustálil, že Josef mal doma 11 kíl marihuany. Dostal sa tak do úplne najprísnejšej sadzby, akú za drogy môže dostať, a to napriek tomu, že nebol členom zločineckej skupiny a napokon sa nepodarilo preukázať ani to, že by ju predával.

Boris Susko, minister spravodlivosti za stranu Smer-SD sa vyjadril, že vie aj o poslancoch Slovenskej národnej strany aj Smeru, ktorí mali problémy s niektorými množstvami (zrejme marihuany).

Redaktorka dodala, že koalícia zmenu trestného zákona obhajovala aj tým, že momentálne sadzby sú drakonické a v rozpore s tým, čo je bežné v iných európskych krajinách. Pri marihuane sa to však podľa právnika odrazilo len pri množstve do pol kilogramu. Predkladateľ pozmeňovacieho návrhu sľubuje, že to ešte prehodnotí. Samotný T. Gašpar súhlasil, že je to absolútne drakonický trest. Verí, že aj v tomto prípade urobia zmenu a je ochotný individuálne sa na to pozrieť.

Zuzana Številová, poslankyňa NR SR za PS, uviedla, že dlhodobo jestvuje spoločenská objednávka na čo najväčšie znižovanie takýchto trestov.

Advokát I. Ribár spresnil, že Európska únia hovorí o trestoch 5 až 10 rokov pri obchodovaní vo veľkom rozsahu. Tresty nad 10 rokov sa podľa neho majú ukladať len za tú najzávažnejšiu drogovú kriminalitu, a to je páchanie formou zločineckých nadnárodných skupín typu Ndrangheta.

Redaktorka na záver príspevku pripomenula, že rodiny tzv. konopných väzňov už napísali vláde otvorený list a chystajú aj petíciu.

J. Šípoš ml. sa vyjadril, že tu bola aj možnosť trestu formou domáceho väzenia, aj táto alternatíva by prichádzala do úvahy.

Miloslav Weizer, kamarát Josefa Šípoša, uzavrel príspevok slovami, že J. Šípošovi chcú úplne zničiť život a jeho kamaráti a známi ho budú podporovať.

Respondenti namietaného príspevku boli označení nasledovne:

Josef Šípoš ml., obžalovaný

Igor Ribár, advokát

Boris Susko, minister spravodlivosti (Smer-SD)

Tibor Gašpar, poslanec NR SR (Smer-SD)

Zuzana Številová, poslankyňa NR SR (PS)

Miloslav Weizer, kamarát Josefa Šípoša mladšieho

Podľa nášho názoru príspevok nebol jednoznačne formulovaný. Z tohto dôvodu zrejme podávateľ podnetu na preverenie neporozumel správne informáciám, ktoré v ňom odzneli. V čase odvysielania príspevku hrozil Josefovi Šípošovi trest odňatia slobody 16 rokov. Podľa pôvodnej verzie novely trestného zákona mohol byť trest znížený na 10 rokov, čo v jeho prípade mohlo byť aplikovateľné, avšak pozmeňujúcim návrhom novely z dielne T. Gašpara sa trestná sadzba pre trestné činy tohto druhu mala zvýšiť až na 25 rokov. **Príspevok teda uvádzal, že J. Šípoš v danom čase stratil nádej na zníženie trestnú sadzbu – 10 rokov. Z dôvodu nesprávnej formulácie informácie v príspevku**

vyzneli tak, akoby mohol dostať vyšší trest, t.j. až 25 rokov. K tomu však nemôže dôjsť, pretože podľa § 2 ods. 1 a 2 Trestného zákona:

(1) Trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší.

(2) Páchatel'ovi možno uložiť taký druh trestu, ktorý dovoľuje uložiť zákon účinný v čase, keď sa o trestnom čine rozhoduje, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie.

Podávateľ podnetu na preverenie vyslovil vo svojom podnete námietku, že moderátorka vôbec nespomenula zásadu trestného práva nullum crimen sine lege stricta. Podľa podávateľa podnetu nemožno dať vyšší trest ako trest, ktorý bol zákonný v čase spáchania trestného činu.

Nullum crimen sine lege stricta vyjadruje zákaz analógie v neprospech páchatel'a (in mala parte). Pod pojmom „analógia“ sa najčastejšie rozumie subsumpcia prípadu pod zákonné ustanovenie, ktoré síce upravuje iný prípad, ale svojím významom podobný. Analógiou v práve sa teda vyplňajú medzery v práve, ktoré prináša aplikačná prax a kde zákonodarca nebol schopný toto „právnické vákuum“ vyplniť a predvídať. Zákaz analógie in malam partem vyplýva z princípu právneho štátu, ktorého imanentnou súčasťou je právna istota, a taktiež z teórie, že ak má Trestný zákon pôsobiť hrozbou trestov na konanie ľudí, musí im byť vopred známy.²

Podávateľ mal vo svojej námietke zrejme na mysli 2. vetu čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd: „*Nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania trestného činu.*“

V namietanom príspevku odzneli niektoré nepresné tvrdenia. Konkrétne, keď moderátor v úvode príspevku uviedol: „*Novela trestného zákona mu mala výrazne pomôcť. **Reálne mu však hrozí ešte vyšší trest ako pôvodných 16 rokov.** Za majetkovú kriminalitu pritom takýto vysoký trest ani neexistuje.*“

Redaktorka uviedla ďalšie tvrdenie, ktoré prezentovalo hrozbu vyššieho trestu pre J. Šípoša: „*Josef Šípoš sa po prepustení z väzby zamestnal v odťahovke a čaká na odvolacie konanie. Veril, že bude môcť viesť riadny život. **Teraz mu hrozí, že dostane ešte väčší trest, ako mal pôvodne.***“

Zmätočne mohlo vyznieť vyjadrenie advokáta I. Ribára o pozmeňujúcom návrhu T. Gašpara: „*Ak to porovnáme s textom, ktorý vychádza z toho pozmeňujúceho návrhu, tak tam skutočne ten trest môže sa vyšplhať až na 25 rokov.*“ Uvedené vyjadrenie malo síce všeobecný charakter, avšak vzhľadom na podstatu príspevku mohlo vyznieť tak, akoby to platilo konkrétne pre prípad J. Šípoša.

Konštatujeme, že zámerom príspevku bolo zrejme poukázať na to, že v obdobných prípadoch podľa uvedeného pozmeňujúceho návrhu T. Gašpara k novele trestného zákona by mohlo dôjsť k vyšším trestom. Avšak z toho, ako bol príspevok vystavaný zároveň vyplynulo to, že aj J. Šípoš môže dostať vyšší trest, hoci ide o prípad pred novelizáciou trestného poriadku, a teda vyšší trest by dostať nemal.

Predmetný príspevok možno považovať za neodborne spracovaný. Nespĺňa základné kritériá objektivity pre absenciu vecnosti, zrozumiteľnosti, relevancie a presnosti.

² In:

https://www.flaw.uniba.sk/fileadmin/praf/Pracoviska/Katedry/KTPKK/Publikacna_cinnost/Zasady_trestneho_prava_hmot_a_proces_meta.pdf, s. 21-22.

* * *

ZÁVER:

Na základe skutočností uvedených v analýze sa domnievame, že vysielateľ programovej služby JOJ odvysielaním príspevku *Rokujú aj o živote „mastičkára“* dňa 31. 1. 2024 v programe *Noviny TV JOJ* v čase o cca 19:40:51 hod. **mohol porušiť** ustanovenie § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0087/SO/2024)

Monitorované vysielanie: Noviny TV JOJ
Deň vysielania: 31. 1. 2024
Čas vysielania: cca 19:30 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady.

časový kód záznamu o cca:

19:29:50 začiatok záznamu vysielania (Krimi)

19:29:54 koniec programu

časomiera

19:30:05 začiatok programu Noviny TV JOJ

headlines

príspevky:

- Jedenástka kandidátov
- Čisto mužskí kandidáti
- Na diskusiu majú 62 hodín

19:40:51 namietaný príspevok s názvom Rokujú aj o živote „mastičkára“

Moderátorka: „Prípád Josefa Šípoša, ktorý z marihuany vyrába liečivé masti, už pozná celé Slovensko. Stal sa symbolom drakonických trestov, ktoré súdy na Slovensku dávajú za takzvané mäkké drogy.“

Moderátor: „Novela trestného zákona mu mala výrazne pomôcť. Reálne mu však hrozí ešte vyšší trest ako pôvodných 16 rokov. Za majetkovú kriminalitu pritom takýto vysoký trest ani neexistuje.“

Boris Susko, minister spravodlivosti (Smer-SD): „Akonáhle je niekto vo výkone trestu odňatia slobody viac ako 5 rokov, tak jeho návrat, resocializácia do spoločnosti je veľmi komplikovaná.“

Redaktorka: „Aj takto minister spravodlivosti obhajoval prudké zníženie trestov pre takzvaných dph-čkárov, podvodníkov či úplatkárov. Výrazné ústupky chystali aj pri marihuane. Tak napríklad mastičkár Josef Šípoš by mohol dostať 10 rokov miesto pôvodných 16-tich. Nádej však splasla po navrhovaných zmenách od Tibora Gašpara.“

Igor Ribár, advokát: „Ak to porovnáme s textom, ktorý vychádza z toho pozmeňujúceho návrhu, tak tam skutočne ten trest môže sa vyšplhať až na 25 rokov.“

Josef Šípoš ml., obžalovaný: „Psychicky som na tom veľmi zle, lebo niečo som si odsedel, zanechalo to vo mne veľké stopy a snažím sa zaradiť do života normálnym spôsobom a teraz proste mám ísť na doživotie sedieť?“

Redaktorka: „Josef Šípoš sa po prepustení z väzby zamestnal v odťahovke a čaká na odvolacie konanie. Veril, že bude môcť viesť riadny život. Teraz mu hrozí, že dostane ešte väčší trest, ako mal pôvodne.“

Tibor Gašpar, poslanec NR SR (Smer-SD): „Tie zmeny, ktoré sme priniesli v súvislosti s drogovou trestnou činnosťou, majú na zreteli najmä rozlíšenie konzumenta od dílera.“

J. Šípoš ml.: „Ja som nič nepredával. Ja som nikoho nezabil. Za najhoršiu ekonomickú trestnú činnosť nehrozí takýto trest.“

Redaktorka: „Súd ustálil, že Josef mal doma 11 kíl marihuany. Dostal sa tak do úplne najprísnejšej sadzby, akú za drogy môže dostať a to napriek tomu, že nebol členom zločineckej skupiny a napokon sa nepodarilo preukázať ani to, že by ju predával.“

B. Susko: „Sú tu aj poslanci Slovenskej národnej strany, ale boli tu, musím povedať, aj naši poslanci strany Smer- sociálna demokracia, ktorí mali problémy s niektorými, s niektorými množstvami.“

Redaktorka: „Koalícia zmenu trestného zákona obhajovala aj tým, že momentálne sadzby sú drakonické a v rozpore s tým, čo je bežné v iných európskych krajinách. Pri marihuane sa to však podľa

právnik odrazilo len pri množstve do pol kilogramu. Predkladateľ pozmeňováku sľubuje, že to ešte prehodnotí.“

T. Gašpar: „Súhlasím s vami, je to absolútne drakonický trest. Chcem veriť, že urobíme aj v tomto prípade zmenu. Ja tento prípad nepoznám do detailov.“

Redaktorka: „Nestojí to za to pozrieť sa na tie mimoriadne zvýšené sadzby?“

T. Gašpar: „Áno, som ochotný sa na toto individuálne ešte pozrieť.“

Zuzana Številová, poslankyňa NR SR (PS): „Tam je už dlhodobo podľa mňa aj spoločenská objednávka na to, aby tie tresty boli čo najviac znižované.“

I. Ribár: „Európska únia hovorí o trestoch 5 až 10 rokov pri obchodovaní vo veľkom rozsahu. Keď sa bavíme o výšky trestov nad 10 rokov, sa majú ukladať za tú najzávažnejšiu drogovú kriminalitu a to je páchanie formou zločineckých nadnárodných skupín typu Ndrangheta.“

Redaktorka: „Rodiny takzvaných konopných väzňov už napísali vláde otvorený list a chystajú aj petíciu, na budúci týždeň prídu do parlamentu.“

J. Šípoš ml.: „Bolí tam tresty domáceho väzenia, tak možnože aj táto alternatíva by prichádzala do úvahy.“

Miloslav Weizer, kamarát Josefa Šípoša, obžalovaný za marihuanu: „Pánu Šípošovi úplne chcú zničiť život, budeme ho podporovať v tomto.“

Redaktorka: „Júlia Zelenková, televízia JOJ.“

19:44:36 prerušenie programu (reklamno-upútavkový blok)

19:51:01 pokračovanie programu

headlines

ďalšie príspevky:

- Výstavba nemocnice v Martine
- Politika, ekonomika a hokej
- Kontroly na hraniciach
- Budú regionálne príplatky?
- Náročný život po zemetrasení
- Na Charkov opäť útočili drony
- Slováci zvažujú odchod z krajiny
- Izrael sa pokúša zničiť tunely
- Snažiť sa majú aj domácnosti
- Polícia zatkla 18 farmárov
- Kanalizačný generálny pardon
- Záhada stratenej slávnej pilotky

20:12:13 koniec programu Noviny TV JOJ

Šport

avízo ďalšieho vysielania

predel

upútavky

predel

reklama

20:14:59 koniec záznamu vysielania